

## הרב יהודה איצקוביץ' - מעשה בעונג שבת

בשבת קודש האחרונה השתתפתי בשמחה משפחתית, ובעת ישיבתנו בעונג שבת שאחרי הסעודה כל בני המשפחה המורחבת עלה לדיון גם יחס התורה לארץ ישראל ולישיבת עם ישראל בארצם, כל אחד אמר את דעתו, אף אני בענייני הקראתי פסוקים הסברתי והראתי להם שכל הנושא של התורה הוא בחירת אברהם וההבטחה לתת לזרעו את ארץ ישראל ולהשרות את שכינת עוזו בינינו. וכד' חז"ל אלמלי חטאו ישראל היה ניתן רק חמשה חומשי תורה וספר יהושע, שבו נשלם סיפור ישיבת ישראל בארצו (אלמלי חטאו אכן היה נשלם). וכלל מצוותיה של תורה הוא מתנאי הנישואין, ובחז"ל אינם אלא ציונים בעלמא. וכו' וכו'. בשלב מסוים התחילו להעיר לי שאני נשמע 'ציוני' רח"ל. אז ספרתי להם את המעשה הבא.

מעשה בעיר אחת שהיו בה אנשים יראים ושלמים, והנה ברבות הימים באו עליהם כל מיני רשעים ומשכילים וחפצו להדיחם מד', וביוזעם את צדקתם של בני העיר הבינו כי לא יוכלו להסירם מן הדרך בקלות וע"כ הכינו להם תוכנית מרושעת, בכל ליל שבת קראו לילדי העיר הבנים והבנות שיבואו אחר הסעודה לבית הכנסת כדי לשבת ולהתענג על השבת באכילה שתיה ושירה, כמובן רוב ילדי העיר הגיעו לשם כי מי הוא זה שאינו חפץ להתענג בחמדת הימים, ואז תוך כדי האכילה והשתיה הכניסו להם את דברי הכפירה ואת התערובת והפריצות, שרו בכלי שיר ועוד וכל המשתתפים ירדו מדחי אל דחי עד שפקרו לגמרי.

גדולי חכמי העיר שראו את הנזק העצום שעשו מסיבות עונג שבת האלו כמובן הורו לכל העם להדיר רגליהם מן המקום, אלא שהמדיחים הנ"ל חכמים היו, והרבו להפיץ את חובת העונג בשבת כדי לצוד נפשות תמימות, וכיון שהצליחו לקשור את שמם עם מצוות עונג שבת נוצר מצב שכל דרשה בשבת העונג בשבת כללה בתוכה איזה קריאה נסתרת ללכת לחגיגות הטמאות, ובעקבות המצב החליטו בני העיר לא לדבר על עונג שבת כלל, וכיון שלא דברו גם לא עשו, והיה רפיון גדול בכל סעודות השבת וכל ענייני העונג.

כמובן שההצלחה היתה חלקית מאוד כיון שא"א לנתק את עם ישראל מהשבת בשום תירוץ ואם בן אדם מחפש עונג שבת ויש לו רק במקום אחד, הוא הולך אליו.. וכן גם קצת ההצלחה באה על חשבון קדושת השבת. [ובשולי המחנה נמצאו כאלו שברוב רצונם להתרחק מן ה'שבתונים' החליטו שעליהם לחלל את השבת במלאכה וכדו' שתדמה ליום חול כי אל"כ יש חשש שמא יבואו לחוג את השבת עם הרשעים]. אבל סו"ס עת לעשות לד' הפרו תורתך.

עד שבא חכם אחד צדיק וקדוש שלא מבני העיר וחשב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח, והחליט לעשות גם הוא חגיגות של שבת קודש אלא שיעשם על טהרת הקודש, בהפרדה מלאה, בפה ולא בכלי ויאמרו שם דברי תורה ושירות ותשבחות לד' יתברך, כך חשב ועשה הצדיק ובאמת חפץ ד' בידיו הצליח. וכל העם הרויח.

אלו הטובים שהיו נופלים מרוב משיכתם לשבת מצאו להם מקום לעשות את השבת בהיתר ולא באיסור, וכך ניצלו לרדת שחת, ואף רבים מאלו שכבר נפלו ברשת הרשעים חזרו למקורות בראותם איך נראית שבת באמת בקדושה ובטהרה.

ויתירה מזו אף במועדון של הרשעים החליטו לשמור יותר על קדושת השבת ועל דברי תורה וכדו'. והיה לזה כמה סיבות, האחד כיון שקם להם מתחרה ואם לא יכניסו קדושה ינוצחו, והשני בגלל שרבים ממנהלי אותו מועדון הושפעו בעצמם מהאמת, ואף שלא יכלו ולא רצו לפרוש מדרכם לגמרו מ"מ החליטו להתקרב ולהתקדש קצת.

וגם אותו חלק של יראים שבכלל לא היה בקבוצת הסיכון ותמיד היה נאמן לד' ולא חשב לרגע לוותר על כל התורה בשביל השבת, גם הוא הרוויח הרבה, שאינו צריך להקריב את השבת למען התורה אלא אדרבא התורה מתחזקת ומתעצמת ע"י שמירת השבת.

היו כמובן את אלו שבעקבות ריבוי השנים שלא אכלו סעודות שבת התרגלו לחשוב שעונג שבת שייך רק לחילונים, וממילא לא הסכימו בשום פנים ואופן לקבל את המנהג החדש לאכול סעודות שבת, שהרי חדש אסור מן התורה, ותמיד היו חוזרים ומשננים את גנות השבת מכל מיני בחינות, פעם טענו שאכילה היא מגשמת את האדם, ובכלל איזה מצוה יכול להיות בכך שישבו ויאכלו וישירו והרי שבת היא דבר גבוה ולא שייכת בכלל לאנשים פשוטים כמונו, ופעם טענו שכיון שהמציאות הוכיחה שמי שהלך לעונג שת התקלקל בסוף אין לנו אלא לעשות מעשי אבותינו וכו' וכו'. ואין לנו להוכיח מהמקרא והתלמוד כיון שחכמי הדורות האחרונים כבר הכריעו שזה לא נוגע אלינו. והלכה כבתרא..

הזמן עשה את שלו. וכל העם ראו שאלו החוגגים את השבת בקדושה ובטהרה לא רק שלא התקלקלו אלא אדרבא גדלו והצליחו ועשו פרי כי שבת היא האות של הברית והיא יסוד התורה, וכל מעיין פשוט ראה בחוש איך אלו ששומרים את התורה בלי שבת הם חסרים בכל התורה מלבד שחסרים כמובן את השבת, ואיך אלו שחוגגים את השבת כל התורה שלהם מרוממת יותר, ועי"ז נמשכו רבים לדרכם. ועוד רגע קט היו חוזרים כולם לדרך התורה והמצווה. והבחירה מה תהא עליה.

ואז העמיד ד' ניסיון חדש. והוא שאצל אלו שלא חוגגים את השבת היה הרבה כסף שהרי חלקם עובדים בשבת, וגם אלו שלא, הרי אין להם הוצאות שבת, ואילו אצל היראים האמיתיים שחזרו לשמור שבת בשלמות המצב הכלכלי לא קל. וכיון שה'אנטי שבתונים' עשירים היו גדלה השפעתם גדולה מאוד, ובאמת היו עוד מוקדי השפעה וותיקים שאחזו בהם ועי"ז השליטו דעתם על הציבור אך ההשפעה הכי גדולה על אדם עני הוא דרך הכסף...

ואפשר להאריך עוד בהרבה פרטים. כגון על כך שיראים רבים רצו לבדוק את הנושא מהתחלה לראות מה כתוב בתורה ובנביאים בתלמוד ובפוסקים, אבל אז הסבירו הקנאים שאין לנו מסורת איך ללמוד ואנו צריכים רק לקרוא את המכתבים המפורשים של גדולי ישראל מתקופת ה'שבתיות' ודי לנו בזה. וכן אח"כ רצו היראים להתפרנס קצת בעצמם שלא יזדקקו לאחרים אבל הקנאים הסבירו שרק להם מותר להתפרנס בריוח והם יממנו אתנו אבל אנחנו צריכים לחיות על ידי אחרים. ועוד... אבל כמדומני שא"צ כי המסר מובן.